

Jaargang 57 december 2018 1812-203

DE MIEDBRINGER

STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

DE MIEDBRINGER

Contact- en mededelingenblad nummer 18-12-203 van de
STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

Voorzitter	Henk Hees, Westerburen 35, 8891 GN Midsland Telefoon 0653291326. E-mail: henk@hees.org
Secretaris	Jaap Smit, Lies 73, 8895 KS Lies Tel. 0562-448336. E-mail: sjoekedam@planet.nl
Penningmeester	Janna Lettinga-Mier, Burg. Mentzstraat 30 8881 AL West-Terschelling Tel. 0562-442775. Email: janna.lettinga@hetnet.nl
Redactie	Gerard Muiser, Westerdam 6, 8891 GM Midsland, Tel. 0562 448037. E-mail: gmuiser@telfort.nl
Donateurs- Administratie	Zie Penningmeester

Stichting Ons Schellingerland is een ANBI geregistreerde stichting.
Rabobank: NL 50 RABO 03.25.57.99.46
t.n.v. Stichting Ons Schellingerland,
Burg. Mentzstraat 30 8881 AL West-Terschelling.

www.sos-terschelling.nl

In dit nummer:

ISSN 1380-9431

Voorwoord van de redactie	3
Van de voorzitter	4
Voorzitterswissel SOS	6
Verslag	7
Bestuurskracht?	15
Kwartaaljournaal	20
Westerkeyn	23
S.O.S. bij de rechter	24
Terschellinger scheepvaart in de 18e eeuw	27
Zomertijd/Wintertijd	30

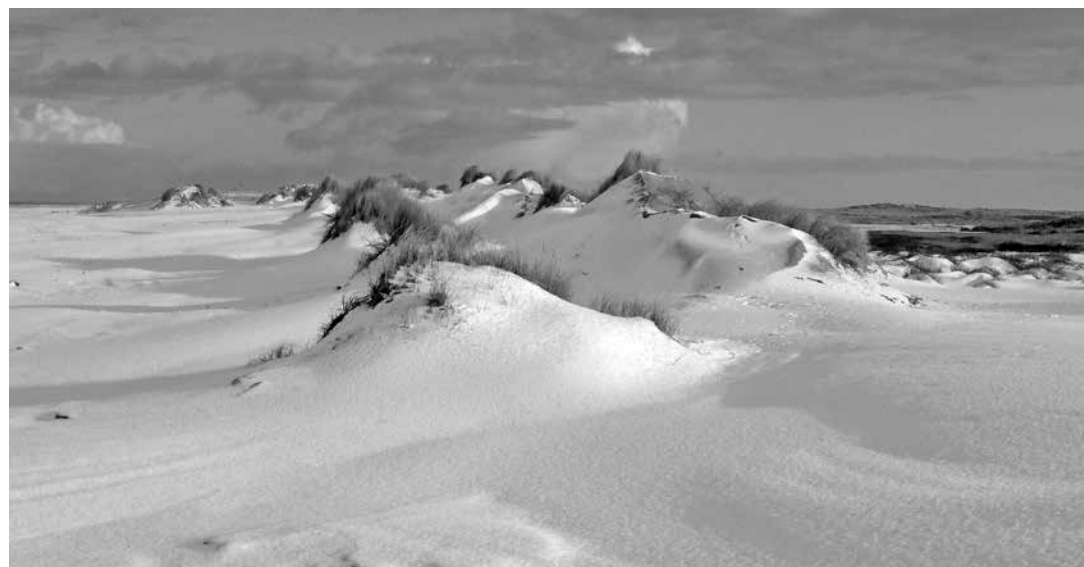
Foto hartpagina's: Gerrit Bart Volgers - Watercrassula bestrijding

Voorwoord van de redactie

De 'winter'-Miedbringer, de derde en laatste editie in 2018, ligt voor u. De hitte van de zomer is inmiddels verdwenen, we gaan de kou tegemoet. Maar de onderwerpen, besproken in dit nummer, zijn onveranderd 'hot'. De nieuwe (interim-) voorzitter Henk Hees bespreekt diverse zaken, die spelen op het eiland, daarbij gesteund door de vorige voorzitter Hilmar Schurink, nu bestuurslid. Duidelijk is hier en daar, dat het op zo'n klein stukje grond, waar ons ons kent, moeilijk is om zonder aanzien des persoons plannen te beoordelen. Toch moet SOS steeds uitgaan van het grote streven van deze stichting: het koesteren van het landschappelijke karakter van Terschelling en beoordelen of dat al of niet in gevaar komt door diverse plannen. Bestuurslid en jurist Jan Willem Spanjer laat zijn licht schijnen op de diverse juridische zaken, waarbij SOS betrokken is, omdat het eilander eigene dreigt te worden aangetast. De rechter heeft het laatste woord. Ook secretaris Jaap Smit draagt wederom bij aan deze Miedbringer, met zijn 'Kwartaaljournaal' en het verslag van de jaarlijkse algemene donateursvergadering. Ook in deze Miedbringer de gebruikelijke vliegerfoto van Gerrit Bart Volgers. Dit is zijn laatste, zo laat hij de redactie weten. Hij is veelvuldig en langdurig op reis, onder meer met zijn motorschip, waardoor de vliegerfotografie wat op de achtergrond geraakt. Gerrit Bart, van harte bedankt voor het verfraaien van vele Miedbringers!

Houdt u onze website www.sos-terschelling.nl in de gaten, daar vindt u de meest actuele ontwikkelingen op Terschelling. Veel leesplezier gewenst!

Gerard Muiser, bestuurslid en eindredacteur van De Miedbringer

Van de voorzitter

Tijdens de bestuursvergadering van 14 september j.l. ben ik benoemd tot voorzitter. Graag wil ik u dan ook bedanken voor het vertrouwen dat u in mij hebt gesteld.

Vanaf deze plaats wil ik grote dank uitspreken voor de wijze waarop mijn voorganger, Hilmar Schurink, in deze roerige tijden het voorzitterschap heeft vormgegeven. Met zijn uitgebreide kennis heeft hij kans gezien als een inhoudelijke luis in de pels steeds de vinger op de zwakke plekken te leggen van de plannen binnen deze gemeente, die in toenemende snelheid op weinig inhoudelijke wijze ons eiland confronteert met onomkeerbare en precedent scheppende besluiten. Hierdoor zijn wij gedwongen om steeds vaker besluiten te laten toetsen door de rechter en of de Raad van State.

Hij wees er op dat bij het beoordelen van plannen door SOS gebruik wordt gemaakt van een matrix die de elementen bevat: leuk, nuttig, noodzakelijk of urgent. Hilmar, nogmaals heel hartelijk dank!

Tijdens de donateursvergadering heeft Hilmar een toelichting gegeven op het voorstel om op het terrein van de Pluktuin een grote schuur en woning op te richten. De regel dat er geen bebouwing zal plaats vinden aan de binnenduinrand, wordt hier met voeten getreden. Maar ja, waarom zou je jonge ondernemers niet tegemoet komen?

Vraag daarbij ook is of de Pluktuin wel een agrarisch bedrijf is. Wanneer die vraag positief wordt beantwoord, zijn de gevolgen nog veel verstrekkender. Zie bij de beschouwing hieronder over het invullen van de gebruiksmogelijkheden van de boerenschuur.

Curieus is dat de jonge ondernemers van plan zijn in het bedrijfsgebouw ook een horecafunctie onder te brengen. Daarnaast is de Pluktuin slechts geopend van juni tot september. Drie maanden dus.

De gemeenteraad heeft het voorstel met grote meerderheid aangenomen. Omdat wij het met de argumentatie van de gemeente om deze beleidswijziging mogelijk te maken niet eens zijn, hebben we de zaak voorgelegd aan de Raad van State. Wij doen dit niet om jonge ondernemers dwars te zitten, zoals ons wordt verweten, maar om principiële redenen.

SOS moet zonder aanzien des persoons problemen op het gebied van ruimtelijke ordening beoordelen. Het gaat er niet om dat een burger, die deel uit maakt van onze gemeenschap, sympathiek is of juist niet, maar dat het plan dat hij of zij presenteert, voldoet aan de procedure.

Wij hebben in de Raadscommissievergadering van 30 oktober jl. ingesproken over het voorstel om aan Wietse van Deelen (hij is evenals zijn vader, die thans Raadscommissielid is, oud-raadslid van de PvdA) toe te staan aan het Zedjespad in Formerum een boerderij en een schapenschuur te bouwen.

Tijdens de behandeling in deze Commissievergadering bleek dat het ook wordt toegestaan om in de schuur stagiaires onder te brengen in appartementen. Dit betekent dat alle boerenschuren het recht krijgen appartementen in hun schuren te gaan bouwen. Want: waarom Van Deelen wel en een ander niet? Ook hier rammelt de argumentatie van de gemeente om dit toe te staan aan alle kanten. De gemeente maakt zich ook hier schuldig aan “omkering van de bewijslast”. De gemeentelijke formule: “het bouwplan past niet in het vigerend bestemmingsplan, maar wel in het nieuw opgestelde postzegel-bestemmingsplan”, is een omkering en geen deugdelijke motivering.

Segesta, het bedrijf dat het B&Y-terrein ontwikkelt, heeft recentelijk de manege in Hoorn gekocht. Wanneer hier een boerenschuur gebouwd zou mogen worden, hebben we binnenkort een appartementen complex midden in de polder.

Al met al wordt er sluipenderwijs op slinkse manieren iedere keer door dit soort postzegel-bestemmingsplannen gepoogd het vastgelegde beleid en dus ook het oorspronkelijke karakter van het eiland te versjoemelen. Het bestaan en het optreden van SOS blijkt nog steeds hard nodig om te pogen dit te voorkomen!

Henk Hees

Voorzitterswissel SOS

Na zes jaar voorzitterschap van de Stichting Ons Schellingerland (SOS) heeft Hilmar Schurink uit Lies de voorzittershamer neergelegd. Omdat de zoektocht naar een nieuwe voorzitter nog gaande is, vult bestuurslid Henk Hees uit Midsland deze positie tijdelijk in. In 'De Kraak' op West, waar de jaarlijkse donateursvergadering plaatsvond, werd met instemming van ruim 40 donateurs de hamer overgedragen.

In 2008 kwam Schurink in het bestuur en in 2012 volgde hij de toenmalige voorzitter Hugo Gorter (ook aanwezig deze avond, evenals oud-voorzitters Wim Spanjer en George Visser) op. Hij benadrukte dat SOS niet alleen de luis in de pels van de politiek moet zijn, maar ook het geweten. SOS moet zonder aanzien des persoons plannen op het gebied van ruimtelijke ordening beoordelen, zo betoogde hij in zijn afscheidsrede. Het gaat er niet om dat een burger van onze gemeenschap sympathiek is, of juist niet, maar dat het plan dat hij of zij presenteert voldoet aan de procedure. En als zulke plannen ook nog eens tegen de doelstelling van SOS ingaat, namelijk het behoud van het karakter van Terschelling, moet deze stichting zeker in actie komen.

Tot het bestuur trad toe Marieke Wartena uit Lies, Kees Muijskens (momenteel raadslid) trad terug. Bloemen waren er voor Gerda de Grand, die 20 jaar in het bestuur zit, en Gerard Muiser, die 25 jaar bestuurslid en eindredacteur van het mededelingenblad De Miedbringer is. Hilmar Schurink blijft lid van het algemeen bestuur.

Gerard Muiser

Verslag

VAN DE ALGEMENE BESTUURS- EN DONATEURS VERGADERING 2018

De vergadering werd gehouden op vrijdag 14 september 2018 in 'De Kraak' te West-Terschelling. Aanwezig zijn 31 donateurs en 9 bestuursleden.

OPENING

De voorzitter opent de vergadering om 19.35 uur door een hartelijk welkom uit te spreken. Ook nu zijn er donateurs afkomstig van de vaste wal die de moeite hebben genomen deze vergadering bij te komen wonen. Verder hebben we de onlangs aangetreden wethouder S. Haringa uitgenodigd om deze vergadering incognito bij te komen wonen. Door verplichtingen in het buitenland is hij echter verhinderd. We zien dat zich tussen de aanwezigen drie oud-voorzitters bevinden, te weten de heren G. Visser, W. Spanjer en H. Gorter. Zij krijgen een speciaal hartelijk welkom. Vervolgens toont de voorzitter de agenda van deze avond via de beamer.

MEDEDELINGEN, ETC.

De secretaris doet eerst verslag van de dag ervoor gehouden 'Beestemerk' in Midsland waar wij ook aanwezig waren met een kraam. Er was flink wat belangstelling voor onze kraam. Er kon worden geraden naar het gebruik van een vreemd soort tang. Deze tang werd vroeger gebruikt voor het aanbrengen van een neusring bij een koe of een stier.

Die dag heeft ons drie nieuwe donateurs opgeleverd.

Vervolgens leest de secretaris afmeldingen voor van: mevr. S. Haan, mevr. T. Spanjer, mevr. Y. Groenewegen en mevr. M. Dambrink en de fam. Cupido. Verder hebben zich ook afgemeld de heren P. Zumkehr, G. Bos, J. Obendorfer, R. Yetsenga, H. van Tol, J. Bos, M. Rinders, J. Bakker en R. Gorter.

NOTULEN VAN DE ALGEMENE DONATEURSVERGADERING GEHOUDEN OP 15 SEPT. 2017

De voorzitter neemt deze notulen per bladzijde door. We vinden dat de Miedbringers er altijd fantastisch uitzien. Dhr. J.P. Kok maakt er altijd iets heel moois van. Hij doet dat belangeloos en verdient daarom een geweldig applaus. Er is sprake van geweest dat wij het Zeeliedenmonument in beheer zouden nemen. Dit is echter niet doorgestaan omdat het beheer naar de gemeente is gegaan. We hebben het ook nog even over het organiseren van iets leuks: de 'Day After' volgend op de jaarvergadering. Hier maakt slechts een kleine groep donateurs gebruik van. Wij zien het liever toekomen aan al onze donateurs. Dat was ook de reden om van onze 200^e Miedbringer een extra dikke uitgave te maken met de Terschellinger belevenissen van F. van Eeden in 1875.

We komen bij actuele onderwerpen, zoals Baai Dellewal. De gemeenteraad heeft in kleine meerderheid gekozen voor woningbouw op de locatie van de voormalige dancing Dellewal. Wat betreft de aanleg van een golfbaan is geen rekening gehouden met boscompensatie als er bomen gekapt gaan worden. Verder hebben we een hele mooie verhandeling over 'Beeldkwaliteit' mogen aanschouwen. We merken wel dat de gemeente met dit verhaal niets doet. Hierna worden de notulen goedgekeurd.

JAARVERSLAG 2017

Dit jaarverslag stond afgedrukt in Miedbringer nr. 202. Opmerkingen zijn er niet, zodat het jaarverslag wordt goedgekeurd.

FINANCIEEL VERSLAG 2017 EN BEGROTING 2019

De Staat Baten en Lasten stond ook afgedrukt in Miedbringer nr. 202, maar onze penningmeester deelt een overzicht uit en ligt vervolgens de cijfers toe. Ze merkt op dat de Begroting 2019 licht negatief uitpakt, maar gezien het stijgend aantal donateurs komt dit heus wel goed. In 2017 hebben 5 donateurs hun donatie opgezegd, er zijn echter 26 nieuwe donateurs bijgekomen. Er zijn eind 2017 452 betalende donateurs. Totaal in kas hebben we als reserve: € 60.963,-. Het Jet Schroo-fonds is opgenomen in de reserves. De penningmeester krijgt applaus voor haar toelichting en werk. We zijn dus financieel onafhankelijk en dit maakt ons sterk, zo constateren we. De heer Gorter vraagt hoe de aanwas van donateurs te verklaren is. Antwoord: de mensen voelen zich blijkbaar aangetrokken tot het principe van onze Stichting. En de website helpt ook mee, evenals Twitter. Ons Algemeen Bestuurslid dhr. J. Bos heeft ook veel donateurs over de streep getrokken.

KASCOMMISSIE

Omdat mevr. Y. Groeneveld afwezig is doet dhr. J.A. Smit verslag. Hij zegt dat alles er keurig verzorgd uitziet en dat alles klopte. Hierna wordt de penningmeester gedechargeerd. Dhr. J.A. Smit treedt na twee jaar uit de kascommissie. Voor hem in de plaats komt dhr. H. Gorter.

BESTUURSWISSELING

Dhr. C. Muijskens is tussentijds afgetreden. Hij heeft gekozen voor een politieke loopbaan en hij wilde dit niet combineren met een bestuursfunctie bij SOS. Mevr. G. de Grand en dhrn. G. Muiser, P.J. Zumkehr en H.J. Hees zijn dit jaar aftredend maar hebben zich weer herkiesbaar gesteld. Ze worden per acclamatie herbenoemd. Dhr. G. Muiser is reeds 25 jaar lid van het Algemeen bestuur en mevr. G. de Grand reeds 20 jaar. Beiden krijgen een bloemetje aangeboden als dank.

Vervolgens wordt mevr. M. Wartena voorgedragen als nieuw lid van het Algemeen bestuur. Ze stelt zich voor. Ze heeft na de Agrarische School Staats- en Bestuursrecht gestudeerd en woont in Lies. Ze wordt per acclamatie benoemd.

MIEDBRINGER/WEBSITE/COMMUNICATIE

We konden op de Beestemarkt weer constateren dat er ook eilanders zijn die met een boog om onze kraam heenlopen. Toch hebben we drie nieuwe donateurs kunnen noteren.

Ons mededelingenblad de 'Miedbringer' ziet er bij iedere uitgave perfect uit. Toch zullen we aan het idee moeten wennen dat in de (verre) toekomst de Miedbringer zal verdwijnen en alle informatie alleen nog te vinden zal zijn op onze website. Weekblad 'De Terschellinger' is selectief in zijn informatievoorziening

en de Harlinger Courant van vroeger bestaat niet meer. Ook de Leeuwarder Courant vermeldt niet al het nieuws van ons eiland. Wat jongeren heden ten dage wel willen zijn Twitterberichten. Zo hadden we afgelopen week 246 volgers en dit breidt zich als een olievlek uit in de media. Onze doelgroep voor donateurswinst zijn echter de 40- en 50-plussers, mensen met een bredere ervaring.

RONDVRAAG

Ook SOS moet voldoen aan de Privacy-wetgeving. Hierover is een artikel in de Miedbringer verschenen en het staat vermeld op onze website.

Ook hebben we de regels op de website vermeld om in aanmerking te blijven komen voor de ANBI-status. Dit zijn we verplicht te doen van de Belastingdienst. ANBI is de afkorting van Algemeen Nut Beogende Instelling.

Hierna lassen we een korte pauze van tien minuten in.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

We constateren dat onze gemeente niet gaat voor het Algemeen Belang, maar voor het Eigen Belang. Er wordt niet naar ons geluisterd. Dit maakt ons tot 'Luis in de Pels'. Stel dat onze gemeente zou gaan fuseren, dan wordt onze rol nog groter. Dit in verband met behoud van het Terschellinger eigene.

De heer Gorter merkt op dat de verslagen van onze gemeente summier worden. Men kiest er voor om anoniem te besturen. De bevolking heeft zodoende geen invloed meer en de democratie is ver te zoeken.

Bij de laatste gemeentelijke verkiezingen hebben 31 mensen wel de gang naar de stembus gemaakt, doch hebben geen stem uitgebracht. Ze hebben blanco gestemd. Hiermee is een signaal afgegeven en het is in feite een stil protest. Stel dat dit een trend wordt. Maar de gemeente heeft er tot nu toe niets mee gedaan. De burger ervaart de werkwijze van de gemeente als zodanig dat men de zaken niet meer helemaal op een rijtje heeft. Het College en de raad zijn niet meer de baas: hogere en gemandateerde ambtenaren hebben het voor het zeggen. Vervolgens komen de Coördinatie-regelingen en Postzegel-bestemmingsplannen ter sprake. Dit is onder andere het geval bij het B&Y-terrein, en ook bij het Strandhotel te Midsland aan Zee. Een bestemmingsplan wordt vastgesteld voor minimaal tien jaar. Als echter tussentijds een burger met een idee komt, dan wordt direct een Postzegel-bestemmingsplan opgestart. Wij moeten dit dan maar weer zien te pareren, want het behoud van het Terschellinger eigene is hierbij vaak ver te zoeken. We merken op dat de raadsfracties vooral met zichzelf bezig zijn en de oppositiepartijen laten ook weinig of niets van zich horen. Het voortbestaan van de zelfstandige gemeente is niet onze taak, maar het geeft wel zorgen. Moeten we ons als SOS ermee bemoeien? Dhr. van der Zee merkt op dat 'Handhaven' ook zo'n heikel punt is voor onze gemeente. Het gebeurt gewoon niet. De heer Gorter zegt dat we er toch op moeten letten, omdat de burger recht heeft op een deugdelijk bestuur. Onze hoop is voorlopig gevestigd op de nieuw aangetreden wethouder S. Haringa.

ANDERE EXTERNE ONTWIKKELINGEN

Wat betreft het B&Y-terrein nabij het Groene Strand hebben we te maken met twee bestemmingsplannen. Ten eerste die voor vijf bedrijfsloodsen. En daarnaast loopt een Coördinatie-regeling die voorziet in een gebouw met negentien recreatie-appartementen en vier woonhuizen aan de Zwarte Weg. Wat betreft het eerste bestemmingsplan - de vijf bedrijfsloodsen - hebben wij in de beroepsprocedure afgehaakt omdat die er toch nooit zullen komen. Wij zijn nog wel bezig tegen de bouw van het appartementengebouw. We constateren dat sociale woningbouw op deze locatie beter zou zijn geweest. Om het terrein op te ruimen volstaat een handhavingsverzoek. We merken wel op dat er van gemeentelijk beleid geen sprake is.

Met betrekking tot de bouw van een Strandhotel op de zeereep te Midsland aan Zee valt op dit moment nog weinig te melden. In 1943 moest op last van de bezetter het toenmalige badhotel worden afgebroken. En nu, 75 jaar na datum, moet het nog eens worden herbouwd. De Raad van State zal in deze het laatste woord hebben. De zomerhuisbezitters bij Midsland aan Zee hebben zich verenigd en zijn tegen de bouw.

Op de locatie waar ooit de Dancing Dellewal stond heeft de gemeenteraad erin toegestemd om een gebouw met 11 luxe appartementen te bouwen met behoud

van zichtlijnen, etc. De voornaamste reden voor de gemeente is dat ze er 2,3 miljoen euro in hebben geïnvesteerd en dit bedrag drukt zwaar op de begroting. Ze vonden dit appartementenplan eigenlijk wel een goed plan. En zoals door een stroman werd gezegd: nu moet SOS maar eens stoppen met zeuren. Maar we vangen nu weer geluiden op dat er opnieuw wordt geopteerd voor hotelbouw. Er is nog steeds geen beslissing gevallen over deze plek van de voormalige dancing, evenals over het gebouw van de oude campus: het vroegere Hotel Victoria.

Vervolgens komt de 'Kwispelende eilandstaart' aan de orde. Van de oostpunt van ons eiland is zo langzamerhand bijna 500 hectare door afslag in zee verdwenen. De Raad van State heeft de zaak wel in behandeling genomen, maar achtte zich uiteindelijk niet bevoegd te oordelen. Het probleem ligt nu bij het Bevoegde Gezag, de provincie. Dhr. G. Smit merkt op dat ons eiland aan de westzijde juist flink aangroeit. En komende winter gaat men een miljoen kubieke meter zand suppleren voor de kust van Vlieland. De heer Rijf zegt dat men al ca. drie maanden bezig is zand te suppleren voor het Amelander gat. De juiste visie op dit hele gebeuren blijft voor ons echter vaag.

Over de Havenvisie kunnen we kort zijn. Het is een omvangrijke zaak waarbij de zeespiegelstijging, het verkeer over de Willem Barentszkade met de aangrenzende woningen een rol spelen. We wachten de verdere besluitvorming af. We hebben wel onze bezwaren tegen 'Kamperen bij de Boer' ingediend. De TiPi-tenten te Hee ("Pinokkio-tenten") waren voor ons de aanleiding om ertegen in beroep te gaan. Een definitie van 'Tent' staat niet in het bestemmingsplan. Daarom moest de Dikke van Dale hierop een antwoord geven. De houten vlonders met de houten wanden moesten worden verwijderd; het uiterlijk van de tenten/tenthuisjes blijft echter hetzelfde. Ook de vaste (tent-)huisjes van het 'Beter Boeren Bed' in Oosterend zouden gedurende de wintermaanden moeten worden opgeruimd. Dit gebeurt echter niet, ze blijven gewoon staan. Handhaven? Mevr. Van Zwol merkt op dat deze boerencampings uitsluitend zijn bedoeld voor echte tenten. Ook de Terschellinger Campinghouders Vereniging zit op dezelfde lijn.

Er zijn op diverse campings nog vele stacaravans aanwezig. Deze komen thans aan het einde van hun levenscyclus. Stacaravans zijn echter 'roerend goed', en als er huisjes voor in de plaats komen worden deze 'onroerend goed'. Huisjes kunnen dan opgesplitst en op eigen grond duur worden verkocht.

De voorzitter legt de matrix uit waaraan wij Postzegelplannen toetsen. De criteria zijn: leuk / nuttig / noodzakelijk / urgent. Als voorbeeld noemt hij het oprichten van een kaap op het Kaapsduin te West Terschelling. Dit is alleen maar leuk. Maar voor een bestemmingsplan-wijziging moet echte 'noodzaak' gemotiveerd worden. Soms heeft ons algemeen bestuur ook wel eens moeite met de juiste besluitvorming.

Wat betreft de polder spelen de volgende zaken: verdroging, vermessing, vervlakking, verdwijnen van weidevogels. En voor de boeren komt het probleem van bedrijfsopvolging erbij. Dit is een heel pakket dat speelt en we maken ons

zorgen. De zoute kwel vormt door de zeespiegelstijging en polderpeilverlaging ook steeds meer een probleem. De heer A. Doeksen vindt dat de bemesting anders zou moeten. Mestinjectie noemt hij rampzalig voor de bodemvruchtbaarheid en de vogelstand. Ook de vervlakking zien we steeds meer. De polder wordt steeds vlakker geploegd: slenkenpatronen verdwijnen en jonge vogels kunnen nergens meer schuilen in het eentonige kruidenarme Raaigras. Er zou iets moeten gebeuren. Op het eiland Schiermonnikoog trekken de boeren gezamenlijk op, maar op ons eiland heeft iedere boer zijn eigen visie. De heer H. Gorter snijdt de problematiek rond het Seinhuisje aan. Staatsbosbeheer is van plan om van dit huisje - en in het kader van hun Verdienmodel - een luxe onderkomen te maken. De gemeenteraad heeft met dit plan reeds ingestemd. Gorter zou het liefste zien dat dit huisje gesloopt wordt. Hij krijgt als antwoord dat wanneer je iets wilt behouden er dan wel een functie aan gekoppeld moet worden. De gemeente zou onderzoek moeten verrichten of er draagvlak onder de bevolking bestaat voor dit plan. Een zelfde onderzoek wordt door haar ook vereist voor het oprichten van een Kaap.

Vervolgens snijdt de heer C. Muijskens uit West de problematiek aan rond het Springtij-festival dat eind september gaat plaatsvinden op ons eiland. Er is nog geen vergunning verleend en er is nog niets geregeld. De bewoners in de buurt hebben echter wel een brief ontvangen van de organisatie dat er lawaai-

overlast kan ontstaan en dat een tent gebouwd zal worden om ca. 900 gasten te ontvangen. Dit is echt wel teveel van het goede, zo is onze mening. De omwonenden zijn in gesprek geweest met de gemeente waar ze te horen kregen dat de uitnodigingen reeds waren verstuurd en afblazen niet meer mogelijk was. De omwonenden willen bezwaar aantekenen, maar weten nu al dat dit geen zin heeft: de vergunning komt te laat en bezwaar maken heeft dan al geen zin meer. Ook in dit geval blundert de gemeente, zo constateren we.

BESTUURSWISSELING 2

Onze voorzitter de heer Schurink heeft de wens te kennen gegeven om af te treden. In het kort vertelt hij wat hij zoal heeft meegemaakt tijdens zijn zes jaar durend voorzitterschap, die begon met onze 50-jarige jubileumtocht naar het eiland Griend.

Een nieuwe voorzitter geeft weer een nieuw impuls aan SOS, zo zegt hij. Het is moeilijk een opvolger te vinden. Onze zoektocht naar een nieuwe voorzitter zetten we daarom onverminderd door. Hij is blij dat ons algemeen bestuurslid de heer H.J. Hees zijn taak tijdelijk wil overnemen. Vervolgens wordt de heer Schurink door de secretaris toegesproken waarbij hij uitgebreid wordt bedankt voor het vele werk dat hij voor SOS heeft gedaan en wat hij voor SOS heeft betekend. Hij krijgt vervolgens een cadeaubon overhandigd en zijn partner wordt verrast met een grote bos bloemen. De nieuw benoemde voorzitter krijgt de voorzittershamer overhandigd. De heer Hees zegt de belangen van SOS met hart en ziel te zullen behartigen.

Hierna lassen we weer een korte pauze in.

VOORDRACHT

Na de pauze komt de heer W. Mier uit Formerum aan het woord. Hij vertelt een mooi verhaal over de ontstaansgeschiedenis van onze polder met de daarbij horende aanleg van dijken en stormvloedde die vervolgens weer voor de nodige overstromingen zorgden. De dijk was tot de vorige eeuw een bron van zorg voor de eilander bewoners. Zelfs na de stormvloedramp in 1953 waren er Terschellinger inwoners die een bootje in de tuin of op zolder hadden om zodoende roeiende de veilige duinen te kunnen bereiken!

De dijk heeft nu een bescherm laag van basalt en is op Delta-hoogte gebracht. We genoten allemaal van de boeiende verteltrant van de heer Mier. Als dank werd hem een boek aangeboden.

SLUITING

De zojuist aangetreden voorzitter bedankt ieder voor haar/zijn aanwezigheid en opkomst en wenst iedereen nog een wel thuis toe.

Alvorens tot besluit het Terschellinger volkslied te zingen onder begeleiding van accordeonmuziek van de secretaris, zingen we eerst nog een verjaardagslied voor ons algemeen bestuurslid de heer J. van der Zee, die op zijn verjaardag toch deze vergadering heeft willen bijwonen.

Bestuurskracht?

ACTUELE ONDERWERPEN

In de vorige Miedbringer refereerde Hilmar Schurink aan de problemen die de gemeente kennelijk heeft om grotere projecten goed op de rails te krijgen. Maar dit geldt niet alleen voor grotere projecten, maar ook in toenemende mate voor kleinere projecten. In mijn voorwoord heb ik al gerefereerd aan de "Pluktuin" en de boerderij van Wietse van Deelen.

Het zijn juist deze zogenaamde kleine projecten, waarbij het vigerende bestemmingsplan door zogenaamde postzegel-bestemmingsplannen wordt aangepast aan willekeurige wensen, maar waarbij de precedentwerking een steeds belangrijker rol gaat spelen, waardoor op sluipende wijze zaken worden toegestaan die een onevenredige impact op de beleving van het eiland veroorzaken.

HET WESTERKEYN-TERREIN

In de commissievergadering van 30 oktober jl. is de wijziging van de bestemming van het Westerkeynterrein, waarop nu Oerol als festival wordt gedoopt, aan de orde geweest. Voorgesteld wordt om de bestemming hotelbouw te wijzigen en de mogelijkheid te bieden hier twaalf recreatiebungalows te bouwen. Teneinde geluidsoverlast van de naastgelegen camping Terpstra te verkleinen, zal een strook agrarische grond worden voorzien van bomen. Er kwamen meteen vragen over het onttrekken van agrarische grond, maar wethouder Jeltje Hoekstra sprak over slechts een smalle reep grond, zodat het allemaal wel meeviel. Hier wordt dus weer sluipenderwijs aan het bestaande beleid getornd, dat er geen agrarische grond aan het areaal mag worden onttrokken.

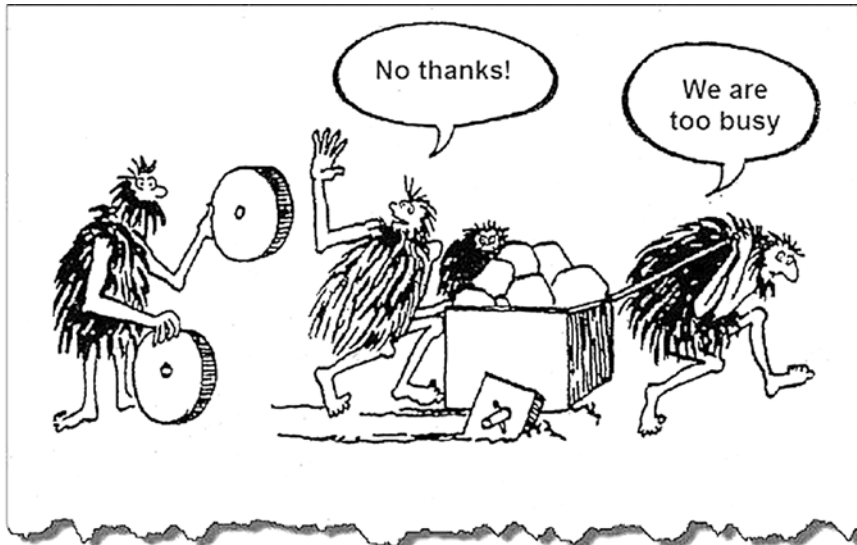
Daarnaast merkte de wethouder tussendoor op dat er overleg plaatsvindt met eigenaar Wolters over de mogelijkheid om de twaalf woningen elders te bouwen. (Een eerder plan om dit te doen bij de Brambei aan de binnen-duinrand, is indertijd afgeschoten). Indien de heer Wolters de gelegenheid krijgt om elders zijn recreatiewoningen te realiseren, is er ook geen noodzaak het bestemmingsplan in die geest te wijzigen. De wijziging van het bestemmingsplan zou zich kunnen beperken tot “festivalterrein”. Zoals het er nu naar uit ziet is dat niet de bedoeling, want wanneer Oerol de definitieve beschikking over het terrein krijgt, is een bestemming recreatiewoningen met een gedoogvergunning veel lucratiever.

HET STRANDHOTEL BIJ MIDLAND AAN ZEE

Het zal u bekend zijn dat er een plan bestaat om weer een hotel op de plek te bouwen, waar eens een hotel was en de dancing van Rijf. De Raad van State heeft begin november SOS en de Buren van Midland aan Zee in hun beroep in het gelijk gesteld en de van rechtswege verleende omgevingsvergunning verworpen. Er is door de gemeente een verkeerde procedure gevolgd. Een nieuw bouwplan is in oktober door de initiatiefnemer al ingediend bij de gemeente. Maar hier geldt hetzelfde als bij het B&Y-terrein over de PAS-regeling: wachten dus. En er moet een nieuw bestemmingsplan opgesteld worden, op verzoek van de initiatiefnemer ook via de Coördinatie-regeling op grond van de Crisis- en Herstelwet. Dit alles komt dan weer bij de Raad van State terecht. De gemeente leert niet.

B&Y- TERREIN GROENE STRAND

De behandeling rond de vijf bedrijfsloodsen op het B&Y-terrein is door de Raad van State voor onbepaalde tijd opgeschort, omdat eerst het Europees Hof van

Justitie in Straatsburg moet oordelen over de Nederlandse Mestwet en de daaraan gekoppelde PAS-regeling: de stikstof-uitstoot richting Natura 2000-gebieden. Dat is bij het B&Y-terrein en andere bouwplannen aan de orde. De behandeling door diezelfde Raad van State van de 19 recreatie-appartementen op hetzelfde B&Y-terrein heeft daar ook mee te maken. Echter, projectontwikkelaar Segesta heeft geëist dat de Raad van State half januari deze tweede zaak in behandeling neemt in het kader van de Crisis- en Herstelwet en de Coördinatie-regeling. Voor zover van toepassing. Dat wordt boeiend.

GOLFBAAN

Voor de daarvoor noodzakelijke boskap geldt volgens de Boswet een herplantplicht. Het gaat hier om 47.000 bomen “ergens” in Nederland. Het is dus zoeken naar geld en ruimte voor deze compensatiewerkzaamheden. Niet waarschijnlijk is dat het Waddenfonds hierin bijdraagt. SOS vindt dat niet erg.

ZOEKGEBIED WONINGBOUW

De gemeente heeft alle woonkernen aangewezen als zoekgebied voor nieuwe woningbouw, maar de toetsingscriteria ontbreken. Het “wat”, “waar”, “hoeveel” aan woningen en het “waarom”, “wanneer”, “hoe” en “wie” blijven nog onduidelijk. En woningstichting De Veste trekt zich per 1 januari 2019 terug van het eiland. Woningen realiseren voor starters en lagere inkomens is geen eenvoudige opgave. Op het B&Y-terrein hadden woonappartementen beter gestaan en die hadden een probleem opgelost.

TENTHUISJES BIJ DE BOER/TIPI-TENTEN

Het wachten is op de door de gemeente aangekondigde evaluatie van het Kampeerbeleid, inclusief kamperen bij de boer. Daarbij spelen de definities van “tent” en “tenthuisje” in toeristische zin. In de eerste kampeer je en die neem je na afloop eenvoudig mee. En in de tweede logeer je, die huur je, want die blijft staan. Wat was ooit de beleidsintentie, ook over de gebruikperiode per jaar? Drie maanden toch? Dit onderwerp blijft een beetje moeizaam.

KAAPSDUIN EN SEINPAALHOTEL

Het wachten is op de door de gemeenteraad aangekondigde “draagvlakmeting” voor de nieuw op te richten Kaap en op de door SOS aansluitend aangevraagde draagvlakmeting voor het hotelletje in het Seinhuis. Voor beide is (al) een postzegel-bestemmingsplan in procedure.

DELLEWAL

Van het Westerse front geen nieuws. De gemeente is druk bezig.

Henk Hees/Hilmar Schurink

Kwartaaljournaal

Op dit moment van schrijven is de herfst weer in ons land. De klok is een uur terug gezet naar wintertijd en de cranberryoogst is binnengehaald. Zoals verwacht is de oogst dit jaar ondanks alle droogte erg goed te noemen. En voor de particuliere plukkers bleef er nog meer dan genoeg over!

Het is deze herfst een drukte van belang in het duingebied. Nabij Midsland aan Zee is men middels afgraving bezig een heel vervelend plantje, genaamd watercrassula, af te graven en te verwijderen. Dit plantje groeit heel erg snel en verstikt op den duur de complete vegetatie van een natte duinvallei. Eenden, ganzen, maar ook de mens kunnen ongemerkt voor verspreiding zorgen. Dit omdat het plantje hecht aan veren, poten, schoenen, etc. Men wil niet dat dit plantje in de polder terecht komt, of zich verspreidt naar andere waddeneilanden. Vandaar dat voor een radicale aanpak is gekozen. Het plantje wordt begraven in een diepe zandkuil, welke zal worden afgedekt met worteldoek en zand. Ook is men bezig met de binnendijkring. In het duingebied wordt een soort van dijk op natuurlijke wijze aangelegd, opdat de eilanders bij een eventuele doorbraak van de zeereep ervan verzekerd zijn dat ze droge voeten houden! Het heeft wel tot gevolg dat er overal in het duingebied kraanarmen zwaaien en zandauto's rijden. Maar het is dus wel voor onze eigen veiligheid.

Ik ga weer beginnen waar dit stukje voor is bedoeld. Na een warme en gortdroge zomer begint de gemeenteraad in september weer met vergaderen.

- ▶ *Op 4 september* zijn we aanwezig bij een raadscommissievergadering. Er wordt weer over de kadernota (gemeentelijke begroting) gesproken. En de uitbreiding van huifkarrenbedrijf Terpstra te Hoorn wordt besproken.
- ▶ *Op 14 september* vindt de jaarlijkse algemene donateurs- en bestuursvergadering van SOS plaats.
- ▶ *Op 21 september* vindt overleg plaats met Staatsbosbeheer betreffende de toekomstvisie van de Boschplaat.
- ▶ *En op 21 september* komt het algemeen bestuur van SOS ter vergadering bijeen.
- ▶ *Op 25 september* zijn we aanwezig bij een raadsvergadering. Huifkarren bedrijf Terpstra krijgt groen licht voor verbouwing en uitbreiding. Het bedrijf Empattec krijgt alle steun van de raad. En het gezondheidsbeleid van onze gemeente wordt besproken. En beste lezer, U raadt het al: als ingezetene van ons eiland moeten we meer gaan bewegen; gezonder gaan leven, en vooral minder drinken! De raad heeft alcoholpreventie hoog in het vaandel en comazuipen door de jeugd moet afgelopen zijn. De buurtcoach moet ook vaker van zich laten horen!
- ▶ *Op 27 september* wordt in de Natuurschuur te Lies informatie verstrekt door Rijkswaterstaat omtrent de binnenkort aan te leggen primaire waterkering.
- ▶ *Op 2 oktober* vindt een raadscommissievergadering plaats. Hier wordt medege-deeld dat Wooncoöperatie de Veste zal worden vervangen door Wooncoöperatie

Friesland. Vervolgens komt de stijging van de toeristenbelasting met vijf cent aan de orde. In het dorp Midsland is een supermarkt van de Coop geopend, die echter niet over een behoorlijk parkeerterrein beschikt. Uitbreiding van parkeergelegenheid is lastig, tenzij er een woning zal worden gesloopt. De Kadernota komt ook weer ter sprake, waarbij we horen dat onze gemeente op twee ton minder kan rekenen aan rijksbijdrage.

- ▶ *Op 11 oktober* zijn we in de Driemaster te Midsland waar rijksbijdrage voor herstel van de elzensingels kan worden aangevraagd
- ▶ *Op 16 oktober* vindt een raadsvergadering plaats. De begrotingswijziging 2018 wordt besproken, evenals de begroting voor het jaar 2019. De toeristenbelasting voor het jaar 2019 gaat definitief naar € 1,70 per persoon per nacht. En parkeren bij supermarkt Coop te Midsland ligt gevoelig bij de raad i.v.m de mogelijke sloop van een woonhuis.
- ▶ *Op 19 oktober* rijden we mee op een huifkar en zien wat op de Grië reeds gerealiseerd is. En vernemen we van de toekomstplannen. Ook bezoeken we een eendenkooi.
- ▶ *Op 29 oktober* vindt een extra vergadering plaats van de Beheersoverleg Groep (BOG). Er staan twee onderwerpen op de agenda: bestrijding watercrassula, en begrazing van de grijze duinen en dan gaat het voornamelijk over het gebied ten westen van de badweg naar Paal Acht.

► *Op 30 oktober* zijn we aanwezig bij een raadscommissievergadering. Als eerste wordt de voorgenomen bouw op agrarische grond van een schapenschuur met woonhuis besproken ten zuiden van Formerum.

En op het terrein, waar het jaarlijkse Oerol festival plaatsvindt, wil de grondeigenaar twaalf recreatiewoningen realiseren. Een probleem vormt hier wel de nabijgelegen jongerencamping Terpstra! En waar moet Oerol naar toe?

► *Op 6 november* hebben wij overleg in gemoedelijke sfeer met de gebiedsmanager van Staatsbosbeheer, mevr. T. Bok, waarbij diverse onderwerpen aan de orde komen.

► *Op 7 november* zijn we aanwezig op het gemeentehuis, alwaar informatie wordt verstrekt over de op handen zijnde woonvisie.

► *En op 9 november* vindt de presentatie plaats van de Boschplaatvisie tot 2050 in Café de Boschplaat aan gedeputeerde Joh. Kramer. De natuurwaarde van de Boschplaat moet worden verbeterd d.m.v. aanvoer van zand waarbij de Stuifdijk zal worden doorgestoken. En men wil de Stuifdijk gedeeltelijk laten verstuiwen waarbij de begroeide toplaag moet worden verwijderd.

► *Op 13 november* zijn we aanwezig in het gemeentehuis, waarbij een bijeenkomst plaatsvindt, genaamd: Et er oer há. De volgende punten komen aan de orde: Bovenverdieping van de Koffiepot te Midsland verbreden voor bewoning; een bergplaats bouwen voor opslag van de dorsmachine van dorsvereniging “Helpt Elkander” op de Noodcamping te Formerum; bouwvlak vergroten van een nog te bouwen woning aan de Kunneweg te Hoorn; verhuurtermijn verlengen van een recreatiewoning aan de hoofdweg te Halfweg; EP Ruijg wil de zaak te Lies verplaatsen naar de hoofdweg te Midsland, zodat er nieuwbouw voor woningen mogelijk wordt te Lies. De plannen worden eerst gepresenteerd, waarna de aanwezigen van gedachten kunnen wisselen met de planindieners.

Beste lezer, op dit moment van schrijven is Sinterklaas weer in ons land aangekomen. Ik wens U fijne feestdagen toe, waarna we met een opgewekt gemoed kunnen beginnen aan het jaar 2019!

Westerkeyn

Op het moment van schrijven beslist de gemeenteraad over de bouw van twaalf recreatie woningen op het Westerkeyn terrein. Bij velen van ons beter bekend als de plek waar het jaarlijkse Oerol in de maand juni plaatsvindt. Reden voor mij om eens even terug te gaan in de tijd. Ten noordoosten van het dorp Midsland stond voor het begin van de Tweede Wereldoorlog de boerderij van de familie Bakker. Het boerenbedrijf aldaar was geen vetpot en al voor het uitbreken van de oorlog werd de boerderij met behoud van bestaand uiterlijk verbouwd tot hotel-pension. Er was een conversatiezaal en de kamers waren voorzien van - toen al - stromend water en elektrisch licht. En er was een gezamenlijke badkamer. Tijdens de oorlogsjaren lag het bedrijf stil, maar de heer Bakker had andere inspiraties. Zijn grote wens was om ooit burgemeester van Terschelling te worden. Hij greep zijn kans; hij sloot zich aan bij de NSB en werd vervolgens tot burgemeester benoemd. Dit bleek achteraf toch een fatale misstap van hem te zijn geweest. Bakker overleed enkele jaren na de oorlog. Hierna kreeg de “Westerkeyn” diverse eigenaren, waaronder de Terschellinger familie Smit. Zij konden het bedrijf ook niet goed op gang krijgen en tot overmaat van ramp brandde het in 1954 tot de grond toe af. Hiermee was er op Terschelling een juweeltje van een specifieke historische boerderij eentje minder. Het echtpaar Groendijk kocht het erf met afbraak en liet er een geheel nieuw hotel-café-restaurant bouwen in moderne laagbouwstijl. Nadat de heer Groendijk was overleden, probeerde zijn vrouw het bedrijf nog voort te zetten, maar ook zij redde het niet. Vervolgens kwamen er weer diverse eigenaren, waarbij een van de eigenaren - de heer Van Ditzel - zelfs in een faillissement belandde. Veel zegen rustte er dus niet op het bedrijf. In het jaar 1989 probeerde de familie Wisman een betere toekomst voor de Westerkeyn te vinden. Er werden plannen gemaakt voor nieuwbouw van een comfortabel appartementencomplex. Zo dacht men aan 80 á 90 studio's/hotelkamers en ook drie kamer appartementen, voorzien van alle gemakken en dat alles op hotelbasis. Er zouden dan ook congressen en/of studiereizen kunnen gaan plaatsvinden. En er zou ook een ontvangsthuis, lounge, bar en een restaurant in moeten komen. Dit was voor Terschellinger begrippen voor die tijd wel heel erg groot en men sprak dan ook al gauw over een “tropical paleis”. Achteraf gezien mogen we best wel blij zijn dat dit er uiteindelijk nooit is gekomen. De laatste jaren kennen we het terrein alleen vanwege het gebruik door Oerol als festivalterrein. De huidige eigenaar van het terrein heeft jarenlang dit gebruik van het terrein gedoogd. Maar hij wil nu zijn bezit toch wel eens verzilverd zien en vandaar dat de gemeenteraad van Terschelling instemt met de bouw van twaalf recreatiewoningen. De Oerolorganisatie moet dus op zoek naar een vervangende geschikte locatie en dat valt op ons eiland beslist niet mee! Maar Oerol met een jaarlijks terugkerend bezoekers aantal van ca. 55.000 personen kan Terschelling ook niet meer missen. Het brengt flink wat geld in het laatje van de ondernemers en Oerol is landelijk een begrip geworden. Dus wachten we maar rustig af hoe dit weer een vervolg gaat krijgen!

November 2018, Jaap Smit, secretaris

S.O.S. bij de rechter

Afgelopen periode heeft S.O.S. bij diverse rechtszittingen de gemeente ontmoet. Een korte samenvatting van deze bijeenkomsten volgt hieronder.

TIPITENTEN

Op 26 maart 2018 troffen partijen elkaar in Leeuwarden ten overstaan van de Voorzittingsrechter. Aanleiding tot het geschil betrof de weigering van de gemeente om handhavend op te treden tegen de Tipitenten als kampeermiddel in het kader van Kamperen bij de boer. De Tipitenten waren namelijk uitgevoerd met houten wanden, een houten vloer en een houten verdiepingsvloer met trap. S.O.S. was van mening, dat de tenten in feite bouwwerken waren.

De gemeente gaf een gedoogbeslissing af. De rechtbank was van mening dat het ging om houten Tipitenten en dat de gemeente een beginselplicht heeft om te handhaven. Dat heeft de gemeente gedaan. Bij nieuw besluit diende de boer de houten wanden en vloeren te verwijderen. Bij brief van 14 november 2018 deelt de gemeente mee, dat de vergunninghouder inmiddels de tenten heeft aangepast, die overigens nu zijn opgeborgen. Tegen voornoemde beslissing staat nog bezwaar open en onderzocht moet nog worden of S.O.S opnieuw bezwaar zal moeten maken tegen deze ontsierende kampeervorm. De gemeente hanteert in deze zaak een definitie van tent uit de Dikke van Dale. Zo is het gesteld met onze gemeentelijke plannen: ruimtelijke ordening op basis van een woordenboek. De Raad van State vond overigens het bezwaar van S.O.S. tegen het ontbreken van een deugdelijke definitie in het onderliggende bestemmingsplan destijds ongegrond. Iedereen wist toch immers wel wat een tent behelste? We zien inmiddels wat daarvan komt.

STRANDHOTEL MIDSLAND AAN ZEE

Bestuurlijke perikelen zien wij ook bij het te realiseren restaurant met logiesfunctie op het perceel Midsland aan Zee 459A te Midsland. In 2017 heeft de rechtbank in een zeer uitvoerige beslissing al een streep gehaald door de bouwplannen van de familie Rijf. De Raad van State heeft die beslissing nu bevestigd, zodat vier jaar na het van rechtswege verlenen van een omgevingsvergunning deze beslissing vernietigd blijft. De rechtbank was al van mening dat de hele traject van vergunningverlening wel heel rommelig was verlopen, de Raad van State merkt op dat de gang van zaken met betrekking tot de besluitvorming van het college op zijn minst onduidelijk is. In al die procedures heeft S.O.S. tezamen met omwonenden geprocedeerd. De beslissing tot vernietiging van de omgevingsvergunning is echter geen definitief einde. Inmiddels is er een nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd voor een badhotel met restaurant en 23 hotelappartementen, waar nog geen bezwaar of beroep tegen openstaat. We slijpen de messen. Het gaat S.O.S. echter niet om het verbieden van herbouw van het hotel dat in de Tweede Wereldoorlog is afgebroken op last van de Duitsers, maar dat zal veel kleinschaliger moeten worden dan men thans voornemens is.

BEDRIJFSLOODSEN B & Y

S.O.S. heeft geprocedeerd bij de rechtbank, die de gemeente de kans heeft gegeven gebleken gebreken te herstellen, waarbij uiteindelijk het voorkomen van de zandhagedis geen belemmering vormde voor de bouw. S.O.S. heeft berust in deze uitspraak, wetende dat de aanvraag louter was gedaan om geen bedrijfsloodsen te realiseren maar 4 woningen en 19 recreatie-appartementen. Daarenboven hebben enkele omwonenden wel beroep bij de Raad van State ingesteld. De Raad van State heeft de behandeling opgeschort, omdat er vragen waren gesteld aan het Europees Hof van Justitie over uitleg van de PAS-regeling, het Programma Aanpak Stikstof. Inmiddels heeft het Hof uitspraak gedaan op 7 november 2018. Het programma deugt niet en zal opnieuw moeten worden vastgesteld. Dat levert een forse vertraging op van het proces en zal gevolgen kunnen hebben voor de voorgenomen bouw maar ook voor andere toekomstige projecten.

WONING EN APPARTEMENTEN B & Y

Los van de bedrijfsloodsen ligt bij de Raad van State ook ter beoordeling de voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan en omgevingsvergunning voor de 4 woningen en 19 recreatie-appartementen. Wel een curieuze zaak: straks gelden er 2 verschillende omgevingsvergunningen voor hetzelfde perceel. De Raad van State behandelt het beroep van S.O.S. op 14 januari 2019.

ZELFPLUKTUIN

S.O.S. heeft beroep ingesteld tegen wijziging van het bestemmingsplan ten einde de bouw van een woning met bedrijfsruimte mogelijk te maken. Door S.O.S. wordt kort gezegd betwijfeld of er een noodzaak is om de woning te realiseren door middel van wijziging van het recent vastgestelde bestemmingsplan Buitengebied Polder. Ook is S.O.S. van mening dat de zelfpluktuin, feitelijk enkele maanden per jaar open, geen volwaardig agrarisch bedrijf is. Een datum van behandeling door de Raad van State is nog onbekend.

26

SAMENVATTEND

S.O.S. beoordeelt bouwplannen vanuit haar doelstelling: behoud van het eiland-der eigene. Zij streeft naar ruimtelijke kwaliteit, kleinschaligheid en authenticiteit, aldus oud-voorzitter Hilmar Schurink in de laatste Miedbringer (blz. 4 e.v.). In de gemeenteraad is onvoldoende oppositie tegen grootschalige bouwprojecten, vandaar dat S.O.S in voorkomend geval de rechter moet raadplegen om zich op adequate wijze als luis in de pels te kunnen manifesteren. En weet dat bij een geslaagd beroep bij de rechter dat niet de schuld is van S.O.S., maar van een falende overheid.

Jan Willem Spanjer, bestuurslid S.O.S. en jurist

Terschellinger scheepvaart in de 18^e eeuw

(VERVOLG)

De heer W.T. Beetstra (1916-2007) was apotheker in Workum. Naast zijn beroep besteedde hij veel tijd aan de studie van de Friese lokale geschiedenis. In 2001 schreef hij over de Terschellinger scheepvaart in de 18de eeuw, nog nooit gepubliceerd werk.

Beetstra publiceerde over allerlei onderwerpen die met het verleden van Workum en de Friese Zuidwesthoek te maken hadden. Bij de Fryske Akademy verscheen van zijn hand onder andere een bibliografisch overzicht van alle hem bekende Friese tijdschriften en periodieken en een bibliografie van toponiemen en toponymische elementen in Fryslân. Na beëindiging van zijn loopbaan als apotheker in 1977 kon hij zich volledig aan zijn hobby wijden en was hij een regelmatige bezoeker van Ryksargyf en Provinsjale Bibliotheek.

De geschiedenis van de Friese Scheepvaart in het algemeen en die van de Zuiderzeehavens in het bijzonder werden voor hem onderwerp van intensief onderzoek. Daarnaast had de geschiedenis van Gaasterland zijn belangstelling en deed hij naamkundige naspeuringen. Over de scheepvaart verzamelde hij gegevens uit diverse bronnen en doorploegde hij de jaargangen van de Leeuwarder Courant en de archieven van de Friese Nedergerechten. Al zijn aantekeningen verwerkte hij in een overzicht, dat per schipper was geordend. Het eindresultaat is een verzameling van 10 ringbanden met gegevens over ruim 1500 Friese schippers uit ruwweg de jaren 1740-1800.

In 2001 maakte hij een verslag van de kapingen, die de Terschellinger schippers Adriaan Cornelisz, Euwe Pieters, Geerke Oepkes, Jacob Jansz Klijn, Jan Doeksen, Kersje Theunis Klein, Cornelis Theunis Reus, Cornelis Adriaansen, Rinke Pieter Tjebbes en Wigle Tjebbes Swart ondervonden in de woelige tijden gedurende de oorlog tussen Frankrijk en Engeland in het midden van de 18de eeuw. Hier volgen uit Beetstra's serie de delen 4 en 5. De delen 1 tot en met 3 zijn gepubliceerd in De Miedbringer van het voorjaar 2018.

DEEL 4

Het volgende slachtoffer van de Engelse kapers is Cornelis Theunis Reus, in 1749 schipper op de 'Post van Bourdeaux', een schip van 30 last. In september 1758 wordt het volgende bekend: 'Kornelis Teunisz Reus, komende van Amsterdam, gedestineerd naar Bourdeaux, is bij Douvres ontmoet door drie Engelsche kapers, welken uit het gemelde schip hebben gestolen 66 rollen zeildoek, 3 stuks touwwerk, een vat genever, 4 putsen brandewijn, 3 (..) thee, een broodsuiker en verscheidene kleinigheden, al hetwelk waardig schatte 2500 caroli gulden.'

27

De beroving vond in 1758 plaats op het schip 'Vijf gebroeders', een schip van 37 last. Hij is ook nog schipper geweest op twee andere schepen, de 'Vreede' in 1762 en de 'Eenheid' in 1765.

Het schip 'Vreede' werd echter in 1758 bestuurd door schipper Cornelis Adriaansen. Ook hij werd in dat jaar beroofd. Het volgende wordt daarover gemeld: 'Verklaring van het schip 'Vreede', schipper Cornelis Adriaansz, komende van Bristol, gedestineerd naar Oostende, zijnde den twaalfden May 1758 ontmoet hij bij de Cingels van een Engelsche kotter. Het volk daarvan kwam met geweer, dwongen de luiken te openen en namen twee vaten piment, braken twee andere aan stukken en verscheidene andere vaten en namen ook andere goederen. Nog een andere kaper brak de luiken open, sloeg twee vaten piment aan stukken en roofde verscheidene goederen. Wordende het gestolene waardig geschat op 900 caroli gulden.'

Een ander slachtoffer van berovingen was Rinke Pieters Tjebbes. In 1757 was deze schipper 'van Amsterdam naar Quilleboeuf zeilende met het schip 'Jonge Jan' door vier kapers en een oorlogsschip van 7 of 8 zowel kasten als pakken uit de lading beroofd, benevens van eenige olifantstanden, hebbende zij de overige goederen zeer mishandeld en alles overhoop gehaald', aldus het verslag.

Enige tijd later was het voor deze schipper weer raak. Hij was 'komende van Amsterdam gedestineerd naar Rouan op de 4de September 1757 ontmoet door drie kapers bij Kalais, komende bij hem aan boord. Een heeft veel geweld gepleegd, het ruim opengebrouwen, een das opengebrouwen, vele goederen daaruit geroofd, de tweede pleegde mede geweld en rooverij, de derde heeft zich geti-

reerd, een vierde kaper roofde mede, een vijfde kaper met gewapend volk heeft veel gebroken en gestolen. Alle welke gestolen en geroofde goederen bestaande in wijn, olifantstanden en meer anderen worden waardig geschat 7000 caroli gulden.'

DEEL 5

Wij besluiten deze reeks droevige berichten met een uitvoerig verslag van hetgeen de Terschellinger schipper Wigle Tjebbes Swart in 1758 allemaal moest meemaken op de 'Jonge Catharina', gedestineerd van Amsterdam naar St. Sebastiaan.

'Hij kreeg den zoste april 1757 bij Douvres een visschersschuit of sloep aan boord met 9 man, waarop zij van 7 Engelschen met bloote houwers geënterd werden, sneden de kakaobalen open, openden de luiken, gingen in het ruim, sneden de balen aan stukken, braken de vaten met bijlen open, namen daaruit verscheidene goederen. De schipper dreigde hen naar Douvres te willen zeilen om erover te klagen, doch zij dreigden hem dan te zullen vermoorden. Dienzelfden dag kreeg hij nog weder een andere sloep aan boord met 12 man, die allen overkwamen, braken de luiken open, gingen in het ruim, roofden stukken linnen en baai en deden zulks in hun vaartuig. Zijnde de kaper volgens opgave van een Dantziger die erop was, genaamd 'The Prosperity', kapitein John Johnson. Nauwelijks een mijl geavanceerd zijnde kwam weder een ander aan boord, ze kwamen met houwers en pistolen gewapend over, braken met bijlen het luik open, halende daaruit verscheidene pakken was, vaatjes en zakken hagel, sneden anderen open, ladende alles in hun vaartuig en gingen weg.

's Nachts ten 12 uren kwam weder een ander bij hen, kwamen aan boord en over, dwongen het scheepsvolk met houwers en pistolen, gingen het ruim in en uit zonder dat men wist wat zij mede genomen hebben. Den 21ste May kwam weder een andere aan boord, gingen in het ruim, haalden er verscheidene pakken was uit, alsmede uit andere pakken Poolse rollen, braken een houten schot om in het ruim te bekommen, hadden hun boot vol met wasch en andere goederen. Anderhalve mijl verder kwamen 5 man aan boord, kort daarop nog anderen met zeven man, waarvan ook vijf aan boord kwamen, allen gewapend, gingen in het ruim, braken een kist aan stukken, namen kazen daaruit, dwongen hem nog geld af. 's Namiddags kregen weder twee boten, ieder met 10 Engelschen aan boord, braken de luiken weder open en gingen uit het ruim, haalden daaruit verscheidene pakken kaneel, wasch en Poolse rollen, tryp, enz. en gingen daarmede heen, latende opengesneden liggen vele balen peper en kakao, enz. Een half uur daarna kwam wederom een boot met 8 tot 10 Engelschen aan boord', enz. enz. (de rest sla ik maar over - B).

'Dit schip is met bemanning door 12 bijzondere vaartuigen in het Kanaal deerlijk mishandeld, geplunderd, worden het gestolene, dat al zeer veel is, waardig geschat op 8000 caroli gulden.'

Zomertijd/Wintertijd

Het laatste weekend van de maand oktober is de klok een uur terug gezet naar Wintertijd. Dit bracht in heel Europa een discussie op gang om op jaarbasis nog maar één tijd te hanteren. Dit omdat zowel mensen, maar ook dieren, problemen zouden hebben bij het halfjaarlijks aanpassen van de tijd.

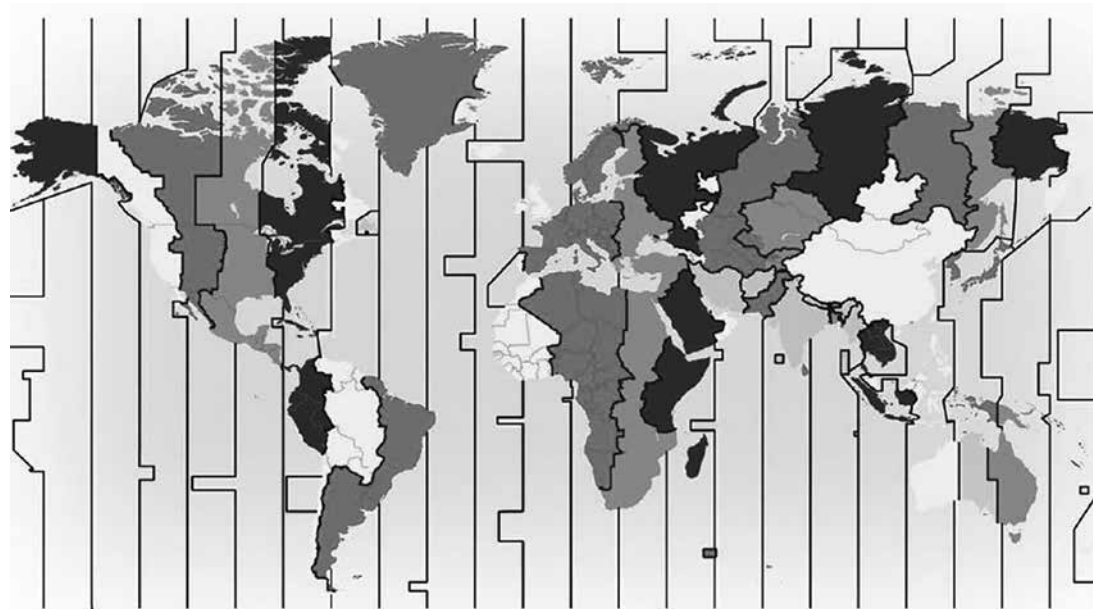
Hoe zat het ook alweer met onze tijd? Wij kennen de Greenwich Mean Time (GMT). Greenwich is een stadsdeel van Londen en de nul meridiaan loopt precies over het Koninklijk Greenwich Observatorium. En voor deze nul-meridiaan heeft men een tijd vastgesteld waarop de zon te 12.00 uur zijn hoogste stand bereikt. 'Mean' betekent gemiddeld. En dat komt omdat de aarde vanwege zijn elliptische baan om de zon dan weer eens wat sneller en dan weer wat langzamer loopt. Het verschil dat de zon zijn hoogste punt bereikt (tijdvereffening) kan oplopen tot 16 minuten!

Vervolgens heeft men de wereld ingedeeld in tijdzones. Een tijdzone strekt zich uit over een lengte van 15 graden. Dus de tijd GMT valt in de tijdzone van 7,5 graden Oost tot 7,5 graden West. Nederland ligt gemiddeld op 5 graden Oosterlengte, dus strikt genomen zouden wij tot de tijdzone van GMT behoren.

De lengte van 5 graden Oost betekent, dat als Nederland zijn eigen tijd zou gaan hanteren, we dan vijf maal vier minuten (iedere graad in lengte is vier minuten in tijd) is 20 minuten voor zouden moeten lopen op GMT. In Berlijn zou het nog weer later zijn; in Warschau nog weer later, etc.

Vóór het begin van de Tweede Wereldoorlog werd deze tijd ook in ons land gehanteerd. De Duitse bezetting heeft er echter voor gezorgd dat we één standaardtijd in heel Europa gingen hanteren en wel: Middel Europese Tijd (MET). En deze tijd, beste lezer, is de tijd die we hebben gedurende de winterperiode. Deze tijd loopt dus al 40 minuten voor op onze werkelijk te hanteren tijd. En tijdens de zomertijd komt er nog eens een uur bij. Dus als we zouden moeten kiezen, zouden we het beste uit zijn met onze wintertijd. Als ieder land in Europa zijn eigen tijd zou mogen vast stellen, zou je bij iedere grenspassage de klok moeten aanpassen. Dit zou een onwerkbaar situatie worden. Daarom moeten we dit in breder verband zien en voor heel Europa zoveel als mogelijk één tijd hanteren.

Uw secretaris heeft een groot deel van zijn leven op zee doorgebracht. Als een schip van continent naar continent vaart, moet de tijd ook aangepast worden. Hoe deden we dat dan? Vroeger heb ik gevaren met kapiteins die 'ware' tijd wensten te voeren. Dit betekende dat de zon rond twaalf uur 's middags zijn hoogste punt had bereikt. De zon werd op dat moment geschoten en vervolgens werd het middagbestek berekend en in de zeekaart gezet. Op dat moment kwam de kapitein in vol ornaat en met pet op de kaartenkamer binnen; hij keek naar de positie en informeerde naar het afgelegde aantal zeemijlen. Vervolgens verdween hij tezamen met de hoofd werktuigkundige en de eerste stuurman in

zijn hut en lieten ze zich de middagborrel prima smaken. En als de heren waren uitgeborreld gingen ze uitgebreid aan tafel!

Met de komst van GPS verdween dit gebruik echter geheel. Op langzaam varende schepen kon je wel volstaan om de klok dagelijks met een half uur te verzetten. Varende in westelijke richting ging daarbij de klok achteruit (langer slapen). En varende in oostelijke richting moest de klok vooruit gezet worden en duurde de nacht dus korter. Later voer ik op snel varende containerschepen en dan moest soms wel enkele nachten achter elkaar iedere keer de klok een uur vooruit- of achteruit worden gezet. En beste lezer, dat werd op het laatst toch wel een vermoeiende aangelegenheid voor de bemanning.

Ook heb ik het mee mogen maken om komende vanuit het Panama kanaal naar Japan te varen. Eerst wordt de klok steeds achteruit gezet, totdat de datumgrens moet worden gepasseerd. In Japan is het dan al één dag later en moet aan boord een dag worden overgeslagen.

Terugvarende krijg je weer hetzelfde probleem, maar dan wordt een dag van de week dubbel geteld. Daar hadden wij het volgende op gevonden. Als er een dag moest worden overgeslagen, namen we daar altijd de 'maandag' voor. En voor de dubbele dag namen we altijd de 'zaterdag'. Het is maar dat U het weet!

Oktober 2018

Jaap Smit - secretaris SOS

*Bestuur en redactie wensen u
prettige feestdagen
en een voorspoedig 2019*